

Modernizmus

Modernizmus Základná charakteristika modernizmu. Formovanie východísk od polovice 19. storočia, modernizmus v medzivojnovom období (Bauhaus, ruská a holandská avantgarda).

Umelec mal pôsobi ako univerzálny tvorca. V návaznosti na myšlienky kubizmu a futurizmu bola ďalej rozvíjaná formálna abstrakcia a idealizácia. V taliansku futuristi oslavovali vojnu, rýchlosť a krásu techniky. V ruských kruhoch suprematizmu a konstruktivismu bola konštrukcia a vlastnosti materiálu najdôležitejšími faktormi tvorby. Avantgardní umelci navrhovali: plagáty, knižné obaly, novú typografiu, konštruovali nábytok, a navrhovali utopické plány architektúr a miest. Konštruktivisti neskôr ovplyvnili holandský De Stijl a nemecký Bauhaus. Vyznačujú sa geometrickými formami, farebnosťou redukovanou na bielu, čiernu, červenú a základné farby. Návrhy mali vyhovovať priemyselnej výrobe.

Hlavní predstavitelia ruskej avantgardy: Kazimir Malevič, Alexander Rodčenko

Vladimir Tatlin – pomník III. internacionály, experimentoval s materiálmi, uprednostoval krivku pred pravým uhlom, zaoblené formy prispôbené ľudskému telu

El Lisickij – obrazy Proun, navrhol pavilóny na výstave Pressa v Kolíne nad Rýnom, na Hygiene- Ausstellung v Dráňanoch. Vďaka medzinárodným kontaktom získal myšlienky konstruktivismu v zahraničí, nadviazal spojenia s Bauhausom a De Stijl.

Porcelán, Cárská manufaktúra, látky, traktory, do zahraničia – zberateľské kúsky

De Stijl (1917 – 1931) Holandsko Hnutie založil Theo van Doesburg 1917, v Leidene Predstavitelia: Piet Mondrian, B. Van der Leek, V. Huszár, G. Vantongerloo, G. Rietveld, El Lisickij, G. Severini, Hans Arp, K. Schwitters. Ľstota a odmietanie dekoratívnych ornamentov, odmietalo reprodukovanie prírody, uprednostovali čisté formy odlišujúce sa od prírodných foriem. Jednoduché stále sa opakujúce prvky. Gerrit Thomas Rietveld – Ľervenomodrá stolička, manifestoval tým myšlienky De Stijlu. Je aj umeleckým dielom, aj úžitkovým predmetom.

Bauhaus – Nemecko, Weimar, 1919
rušnú prácu

- poiatené obdobie sa zameriavalo na

- Gropius sa domnieval, že nekritický obdiv k strojom a technologickému pokroku bol príčinou zničenia Nemecka
- Bauhaus sa mal stať zjednocovadlom umelca a remesla
- k zmene orientácie na konstruktivistickú a priemyslennú dizajnérsku prispel vnútorný tlak Gropia na prehlbovanie racionalizmu, ale aj tlaky, ktoré prichádzali z Ruska najmä od El Lisického a z okruhu De Stijl zásluhou Thea van Doesburga

- združenie KURI založili študenti bauhausu

- práce študentov sa dostali do výroby: riad od Marianne Brandtvej, lampy a úžitkové sklo od Wilhema Wagenfelda, úžitková keramika od Theodora Boglera, bankovky Herberta Bayera

Kvôli politickému tlaku nacionalistov musel Bauhaus v roku 1925 zmeniť svoje pôsobisko a v roku 1926 bol vybudovaný v Dessau nový areál podľa Gropiových projektov

Pedagogický zbor prispeli k zmene, že sa z pôvodných remeselníckych dielní stali moderné dizajnérske ateliéry. Samotní majstri sa zaradili medzi najvýznamnejšie osobnosti prúdu internacionálnej moderny napr. Marcel Breuer stoličkou Wassily otvoril éru nábytku z ocepených rúrok. Na ňom pôsobili: Vasilij Kandinskij, Paul Klee, Adolf Meyer, László Moholy-Nagy.

Hannes Mayer – sa stal riaditeľom Bauhausu, primkol k funkcionalistickým zásadám tvorby, k navrhovaniu lacnej masovej produkcie, Mayer bol v roku 1930 odvolaný pre extrémne politické postoje a jeho miesto zaujal Mies van der Rohe.

Bauhaus bol zlikvidovaný nacistami v roku 1932. Pokus o obnovenie v bývalej továrni na telefóny v Berlíne nebol úspešný, pedagógovia emigrovali do USA kde pôsobili na prominentných univerzitách.

Walter Gropius – najvýznamnejší predstaviteľ modernizmu, protagonista Bauhausu.

Gottfried Semper – zastával názor, že výtvarné formy by mali byť v súlade so sériovou výrobou
- vyhlasoval, že remeselné tradície treba zmiesť so stola a je nutné podriať sa priemyslu

Louis Sullivan – architekt Chicagskej školy, v súvislosti s požiadavkami na architektúru sformuloval funkcionalistické krédo Form follows function – forma nasleduje funkciu

Frank Lloyd Wright – žiak Sullivana, vyjadril názor, že stroj je normálnym nástrojom civilizácie a pri správnom zaobchádzaní môže pomôcť naplniť tvorivé, technické a sociálne ciele hnutia Arts and Crafts

Adolf Loos – brniansky rodák, napísal esej Ornament je zločin. V nej zastával názor, že výrobok by mal byť racionálny, vedecky preskúšaný, vyrobený z najlepšieho materiálu najpremyslenejšou technológiou. Nemal by podliehať módnym premenám.